

Chamberlainov govor

Anglija si želi miru in je proti vsaki novi vojni, ki ne bi ustvarila nobenih koristi, ampak samo gorje, se pa mora kljub temu pripraviti na odločno obrambo svobode in človečanstva — Komentarji v Londonu, Parizu, Rimu in Berlinu

LONDON, 30. januarja. Na slavnosti večerji, ki so jo priredili angleški draguljarji, kot predstavniki najbogatejšega dela velkobritanskega narodnega gospodarstva, v soboto zvečer v Birminghamu na čast ministrskemu predsedniku Chamberlainu, je ta točno ob pol 23. uri pričel svoj napovedani govor, ki so ga prenašale vse velkobritanske, severnoameriške in francoske radijske oddajnice ob veliki pozornosti in zanimanju vsega civiliziranega sveta. Chamberlainov govor je dosegel v svetju velik odmev, čeprav ga v različnih državah različno tolmačili.

GOSPODARSTVO IN OBOROŽEVANJE

Uvodoma se je Chamberlain spominjal časov angleskega razcveta, ko je bila vsa pozornost naroda usmerjena k pozitivni ustvarjanju in stremjenju k stalnemu izboljševanju britanskih proizvodov, kar je imelo za posledico, da je doseglo britansko blago tako mero popolnosti, da je njega kakovost še sama po sebi bila najboljša reklama zanj. A danes? Kako strašno je, da mora ves narod opustiti vse to in svojo pridnost usmerjati v neproduktivno smer in da je na pritisk od zunaj prisiljen sprejeti za normalno tisto, na kar je gledal vedno z odvrtnostjo! Vsemu njegovemu življenju je vrtiščen pečat oboroževanja! Nam se pa upira, da naj bi naše življenje vedno tako izgledalo. Trdno vemo, da je to le prehodni pojav, in da se bo Evropa vrnila v zdravje razmere. Čutim z onimi, ki nosijo odgovornost za razvoj naše industrije, ki je bila vedno nelzrperen rezervuar naše ogromne finančne moči. Prav zato pa, ker sta politika in gospodarstvo tako tesno povezana, je naloga vlade Nj. Vel. kralja, da poskrbi za čimprejšnjo popravljanje sedanje, še tako dolgotrajne in zaostavljajoče se mednarodne napetosti, ki mrtviči krogotok gospodarstva, in da ustvari boljše odnose med narodi.

POJASNILNO O MONAKOVEM

Mnogi v naši državi kritizirajo Monakovo, zlasti pa še moje postopanje, da sem vzel iniciativo osebnost v roke, čeprav je že sedaj jasno, da je bilo izključno le na ta način mogoče odvrti katastrofo od človeštva! Tem kritikom ključem: Nihče izmed njih ne nosi na svojih ramenih odgovornosti, ki jo nosim jaz! Oni pa so ali nevedneži ali pa so ljudje brez čute odgovornosti. Ko gledam nazaj, vidim, da mi ni treba ničesar obžalovati. Voja je namreč tako strašna za one, ki se je udeležujejo, prinaša pa tudi tako silne izgube celo onim, ki stoje samo ob strani, da si lahko vsakdo stokrat premisli, preden jo začne. To je bilo mišljenje vlade že od vsega začetka. Zato sem že ves čas deloval za zagotovitev miru. Miru pa septembra nikakor ne bi bilo mogoče rešiti, če ne bi bil že prejel napol vseh sil, da se je februarja l. 1938. sklenil angleško-italijanski sporazum. Samo tako se mi je posrečilo pridobiti sodelovanje g. Mussolinija. Pričrčan sem, da je bil mir samo na ta način rešen.

ZAGOVOR OBISKA V RIMU

Toda tudi zadnje potovanje zunanjega ministra in moje je bilo predmet kritike istih kritikov. Trdili so, da potujeva v Rim zato, da izdava britanske interese, Franco in zaveznike. Ko pa se je izkazalo, da ni tako, so spremenili kritiko, češ zakaj sta sploh šla, ko nista ničesar dosegla? Mljava pa nista šla kupčevati, marveč zato, da Italijo bolje spoznava. Mljava sva spoznala njih, oni pa so — o tem sem prepričan — spoznali nas! Cili

nama je bil doseči prijateljstvo in preprečiti vojno. Od trenutka, ko sva stopila na italijanska tla, pa vse do trenutka, ko sva jih zapustila, sva bila predmet takoburnih manifestacij, kakor jih še nisem doživel. Pri tem sem opzil dvoje: 1. resnično prijateljstvo Italijanskega naroda do našega; v tem se ne motim; 2. resnično željo Italijanskega naroda po miru, ki je popolnoma enaka naši.

ZELJA NARODOV PO MIRU

To čustvo pa ne preveva samo ta dva naroda, marveč je razširjeno prav tako tudi med nemškimi in francoskimi ljudstvom. Sploh povsod, po vsem svetu. Ne izključujem, da teh čustev ni najti tudi pri vladah teh narodov. Kajti mi imamo opraviti z vladami, ne z ljudstvi. Prav zato pa naj se zastopniki avtoritarnih vlad zavedajo, da prenašamo svoje simpatije do njih ljudstev tudi na nje same in da zato vidimo v njih prav tako bitja, kakor smo mi sami, namreč enakopravna bitja, in da bomo skušali zadovoljiti njihove zahteve, ako to moremo in ako niso v navzkrižju s pravilnostjo. Trudili se bomo, odstraniti nezaupanje, ki ga je toliko v atmosferi, da omogočimo vrnitev zaupanja, ki je podlaga vsakemu uspehu.

ANGLIJA BO PRIPRAVLJENA

V nadaljevanju je Chamberlain načel zopet notranjepolitične probleme in izrazil upanje, da bi že mogel govoriti samo o tem, kako izboljšati življenjsko raven naroda. Toda žal je prisiljen, baviti se z nenavadno resnim problemom. Rekel je: »Da je mogoče ohraniti mir, sta potrebna dva, za vojno pa je dovolj eden. Zato moramo misliti na obrambo. Na obrambo proti napadu, ki nam grozi uničiti našo neodvisnost, našo svobodo, našo demokracijo in vse to, kar omogoča vrednost človeškega življenja. Samo zaradi obrambe, nikakor zaradi napada, se oborožujemo! To delamo s popolnim odobravanjem vsega našega naroda. Septembra nismo bili pripravljeni. Od tedaj pa do danes se je naša oborožitev in pripravljenost močno izboljšala. Komaj pred nekaj dnevi sem se po radiu obrnil na narod in ga pozval v prostovoljsko službo. K temu nimam ničesar dodati razen, da mi svojega poziva ni treba ponoviti. Ako se bo zgodilo, da se bomo navzile vsemu znašli v vojni, sem prepričan, da bo naša edinstvo popolna.« Nato je Chamberlain očrtal pomen in namen prostovoljske službe. Obramba mora postati nepremagljiva. Pred nekaj dnevi je stavila vlada na razpolago čez 100.000 ton jeklenih plošč, ki jih bodo te dni razdelili posameznikom, da si vsak sam zgradi na svojem domu svoje lastno zaklonišče proti zračnim napadom. Nadalje je omenil razdelitev države v 3 področja zaradi takojšnje in čim uspešnejše evakuacije.

VOJNA NE BI PRINESLA KORISTI

Nato je pa ponovno obžaloval, da je Anglija prisiljena žrtvovati tako ogrom-

ne vsote narodnega dohodka in premoženja v vojne namene in omenil, kaj vse bi lahko od teh bajnih vsot imeli, ako jih ne bi bilo treba vreči v žrelo oborožitvi. Toda to žrtve zahteva varnost naroda. Pri tem se je spomnil tudi svojega slavnega prednika, lorda Disraelija. Ta je bil v podobnem položaju, kakor je zdaj on. Hotel je konsolidirati finančni položaj države, pa so ga prehiteli dogodki vojne, ki je on ni iskal in ki je imela svoj izvor v francoski revoluciji. Toda jaz se bom branil z vsemi silami, da bi me ne zajela največja vojna v človeški zgodovini. Ta vojna nam ne bi prinesla nikalnih koristi, čeprav bi zmagali. Ozračje je že sedaj polno nezaupanja, ki bi ga ne smelo biti, in že ozračja svetovni mir. Toda popolnoma se strinjam z besedami predsednika USA v njegovi novoletni poslanici, da se morajo velike demokracije nepremagljivo postaviti v bran vsakemu pritisku, ki bi hotel uveljaviti nadvlado nasilja. Jaz kljub vsemu še vedno ne morem verjeti, da se to res namerava. Nasledki vojne so tako kruti, da nihče ne more pogleda tega. Noben spor med narodi ni tako težak, da bi ga ne bilo mogoče spraviti s sveta s pogajanj in brez vojne. Naj omenim v tej zvezi sporazum, ki sva ga v tem namenu podpisala g. Hitler in jaz takoj po Monakovem. Ne moremo pa pristati na nikakovo omejevanje oboroževanja, medtem ko se drugi tako silno oborožujejo. Vztrajati moramo pri tem z vsem ponarokom enakopravnosti, ki nam jo drugi odrekajo, sicer bi ne bili vredni svojih prednikov, ki so nam pred 125 leti omogočili, da smo imeli tako slavno in uspešno bodočnost. (Sline ovacile.)

ODMEVI V TISKU

LONDON, 30. januarja. Vsi angleški listi so objavili na prvih mestih sobotni Chamberlainov govor v Birminghamu in izrazili zadovoljstvo, da je tako odločno naglasil potrebo po pripravljenosti na obrambo pred vsakim eventualnim napadom. Vsi listi tudi soglašajo, da je treba že enkrat opustiti dosedanje vedno in škodljivo popustljivost demokratičnih vestil nasproti totalitarnim. V enakem smislu tolmačijo Chamberlainov govor tudi francoski listi.

RIM, 30. januarja. Italijanski tisk priznava Chamberlainu poštene namene, sicer pa tolmači njegov sobotni govor po svoje in pravi, da je najvažnejši oni del, v katerem je izrazil prepričanje, da je mogoče rešiti vsa vprašanja sporazumno, brez vojne. Toda Chamberlainova želja se bo izpolnila samo tedaj, ako bodo demokracije države priznale pravice totalitarnih in prostovoljno doprinesle svoje žrtve za ohranitev miru. Z zagovarjanjem statusa quo se pa to ne da doseči. Enaki so nemški komentarji. Nemški listi naglašajo, da je treba zadovoljiti Nemčijo in Italijo, ker je tako bo mir zagotovljen.

ŠPANSKE KOVINE ZA NEMČIJO

BERLIN, 30. jan. Po najnovejših podatkih je Nemčija lani iz Francoske Španije izvozila 1.000.000 ton železne rude in 26.663 ton bakra, nasproti 10.000 tonam železa in 7300 tonam bakra v letu 1937.

Curli, 30. januarja. Deviz v c. Beograd 10. Pariz 11.705, London 20.7225. New York 443, Milano 23.30, Berlin 177.85, Praga 15.15.

Zapiski

Adolf Hitler

Dne 30. jan. 1933. je tedanji predsed. nemškega rajha v. Hindenburg imenoval za nemškega kancelarja Adolfa Hitlerja. Leta 1934. je postal voditelj Nem-

čije, l. 1938. glavni poveljnik nemške vojske. Rojen je bil 20. aprila 1889. v Braunau v knjetski in obrtniški družini. Po gimnazijskih studijah v Lincu in Gradcu je šel studirati slikarstvo in arhitekturo na Dunaj. Pri tem se je vzdrževal kot slikarski obrtnik. L. 1914. je kot prostovoljec stopil v nemško vojsko, l. 1916. je bil ranjen, l. 1918. zastrupljen s plini in je za nekaj časa oslepel. Po vojni je ustanovil svojo stranko, aktivno sodeloval pri vstaji 9. nov. 1923., nato bil obsojen do dec. 1924. na trdnjavo ječo. L. 1925. je izdal v. 1924. na trdnjavo ječo. L. 1925. je izdal 1. del knjige »Mein Kampf«, a l. 1927. drugi del. Drevi bo imel važen politični govor, v katerem bo baje govoril o italijanskih zahtevah, kolonialnih ter drugih vprašanjih svetovne politike.

Italija vztraja na svojih zahtevah

Po mnenju rimskega poročevalca »United Pressa« pride italijansko-francoska kriza do vrška sredi februarja. Tedaj bo Mussolini predložil Franciji uraden seznam italijanskih zahtev, katerih izpolnitve bo utemeljeval z 19. členom tajne londonske pogodbe iz l. 1915. Ker bo Anglija Franco le slabo podpirala, bo Francija popustila. V Rimu so prepričani, da je vojaški položaj Italije mnogo ugodnejši, kajti Franciji lahko zagrozijo na peterih točkah: na ital.-franc. meji, na Pireneih, na meji Tunisa, s Sardinije in v Džibuti. Če Francija ne bo izpolnila Mussolinijevih zahtev, ki so že znane, je verjetno, da pride Italija na dan z mnogo večjimi zahtevami, kakor so dosedanje.

Nemčija pomirja Rusijo

V zvezi z razpravljanjem o misiji nemške delegacije v Moskvi pravi »Daily Herald«, da je Nemčija skoro prepričana, da bi Rusija v primeru evropskega konflikta ostala nevtralna in bi vodila politiko neintervencije. Udeležila bi se vojne samo tedaj, če bi bile napadene njene ozemlje. Nemčija je baje že dala zagotovilo tako Poljski kakor Rusiji, da ne bo napadla Ukrajine. To zagotovilo pa bi dala Nemčija še točneje in obvezneje, če bi za to dobila trdnjejši jamstev ruske nevtralnosti.

Trgovske ladje za vojaško uporabo

Italijanska vlada bo dala graditi nekatere ladje delnicam dvanajstih trgovskih ladij po 10.000 ton in z veliko hitrostjo. Konstrukcija teh trgovskih ladij je taka, da odgovarja najmodernejšim zahtevam hitrosti in je prilagojena tako, da ladje lahko vozijo ne samo blago, temveč v primeru vojne tudi vojaške oddelke in vojni material.

Konferenca balkanske zveze v Bukarešti

Februarja bo v Bukarešti konferenca balkanske zveze, za katero se vršijo že velike priprave. Znano je že, da prideva v Bukarešto jugoslovanski ministrski predsednik Stojadinović in predsednik grške vlade Metaxas. Bukareštanski politični krogi pripišejo tej konferenci velik pomen z ozirom na velike politične dogodke, ki jih pričakujejo.

Maribor, 30. jan. O dr. Schachtu, ki ga je pred dnevi zamenjal na njegovem položaju predsednika nemške Državne banke trgovski minister dr. Funk, je lani napisal švicarski gospodarski teoretik Norbert Mühlen knjigo in jo izdal v Carihu pod naslovom »Der Zauberer« (»Čarovnik«). (Življenje in posojila dr. Hjalmarja Horace Greeleyja Schachta). Z delom, v katerem pisec podaja človeški, politični in bankirski profil dr. Schachta, je Norbert Mühlen pač dovolj jasno pokazal, zakaj je ta nemški gospodarstvenik dobil nadimek »Hitlerjev finančni čarovnik«, kakor ga splošno imenujejo v mednarodnih gospodarskih krogih.

Dr. Schacht je po pisčevem nazoru ena najmarkantnejših, hkrati pa tudi najspornejših postav sodobne nemške gospodarske zgodovine. Mühlen ga sicer opisuje kot političnega častihlepca brez globoke finančno-politične, erudične, priznava mu pa neverjetno žilavost, trdnost in taktično spretnost. Dr. Schacht se je povzpela v bančni svet s pomočjo Jakoba Goldschmidta v dobi nemške inflacije. Predsednik Reichsbanke je postal leta 1923. Kljub odporu visokih bančnih krogov s pomočjo demokratičnega tiska in vplivnih moči weimarske republike. Izvedel je stabilizacijo marke po načrtu, ki sta ga izdelala finančni teoretik in bivši minister Helfferich in socialno-demokratični finančni minister dr. Hilferding.

Leta 1926. je izstopil iz nemške demokratske stranke, l. 1930. je odločil predsedstvo Reichsbanke in hkrati začel delati propagando za Hitlerja, jeseni l. 1931. pa se je že javno priključil k narodno-socialističnemu gibanju. Po prevratu, marca 1933. ga je Hitler znova imenoval za predsed. Reichsbanke, in dr. Schacht je začel z dobo notranje kreditne ekspanzije ter postopnim zniževanjem nemških inozemskih dolgov.

Mühlen podrobno opisuje, kako je dr. Schacht s kombiniranimi metodami obljub, groženj, delitvijo upniških držav in drugimi sredstvi znižal do februarja l. 1938. zunanji dolg Nemčije z 19 na neznan 2 milijardi mark. Natančno tudi opisuje Schachtove operacije, s katerimi je prav tako znižal plačevanje obresti v tujino za 2,3 milijarde mark, zbil inozemski kurz nemških bonov, potem jih pa pokupil, s čimer je prihranil 400 milj. mark; kako je »vrednotil« vezane dolge v letiatve, s čimer je prihranil 1,6 milijarde mark, skupaj 4,5 milijarde mark. Na devalvaciji zapadnih držav je »zaslužil« za Nemčijo 3 milijarde mark, ker je umetno vzdrževal kurz marke na stari zlati ravni, ne da bi imel v Narodni banki kakršno koli zalogo zlata. Od ostalih 11 milijard starih dolgov ni bilo mogoče dobiti iz Nemčije več kot 2,5 milijarde, tako da so bili inozemski upniki prisiljeni odpisati še nadaljnjih 9,5 milijard mark. Njihova izguba za časa dr. Schachtovega upravljanja je enaka 17 milijard mark.

Ta znesek je postal temelj nemške ekspanzije. Vsak milijon, ki ga je na ta način prihranil dr. Schacht, je postal vzrok novih milijonih izgub ostalega sveta, kajti s tem denarjem je bil financiran dumping-ekspert, ki je izpodrinjal s tržišč konkurenta, in prisiljene kredite, ki jih je Schacht vsilil uvažajočim državam s pomočjo kliranga, je Nemčija odplačevala s svojim blagom, s čimer je manjšal kupno silo teh držav. Nemški proračun je pri tem narasel s 6,7 milijarde l. 1932-33 na 19,3 milijarde leta 1936-37. Oborožitev je zahtevala od l. 1933. do 1937. 31,1 milijarde mark. Od tega je tužina plačala 8 milijard za obnovo nemške armade in 2,6 milijarde za financiranje nemškega dumping-eksperta.

Se težje in s številkami neizrazljive pa so poslednje posledice te politike »čarovnika« Schachta. Pred svetovno vojno, leta 1913., je odpadlo na oborožitveno izdatke 4% industrijske produkcije sveta, t. j. 10 milijard RM. Leta 1928. je izdala Nemčija za oborožitev 15 milijard RM, toda l. 1936. torej po treh letih Schachtovega gospodarjenja, je 40 milijard RM, kar odgovarja 11% svetovne industrijske produkcije. Po razorožitveni komisiji Zveze narodov je bilo izdanih l. 1913 za oborožitev 2,5 milijarde zlatih dolarjev, l. 1937. pa 701 milijarda zlatih dolarjev.

Leta 1938. so ti izdatki še bolj narasli.

Italija proti vmešavanju v španske zadeve

ITALIJA NE MORE DOVOLITI NOBE NEGA MEDNARODNEGA VMEŠAVANJA V ŠPANSKE ZADEVE ALI SKLICANJE KAKE KONFERENCE

RIM, 30. januarja. Italija odbija odločno vse kombinacije o sklicanju mednarodne konference, kakor tudi vse druge iniciative, ki bi hotele spraviti španske vprašanje na tir diplomacije. Vsi listi naglašajo, da je po padcu Barcelone edina rešitev tega vprašanja samo v popolni zmagi generala Franca. Sedanji položaj v Španiji bi mogla spremeniti samo francoska intervencija, ki bi pa po-

menila novo evropsko vojno. »Giornale d'Italia« pravi v tej zvezi, da bi vsako reševanje španskega vprašanja na kakršni koli mednarodni konferenci, tudi konferenci štirih velesil, pomenilo žalitev nacionalistične Španije. Italija ne bi nikoli dovolila, da bi se še sedaj kdo vmešaval v španske zadeve. Za taka diplomatska vmešavanja sedaj ni več časa.

Tudi Francija pripravljena

GOVOR BONNETA V ANGOULEMEU PO RADIU O VOLJI IN PRAVLJENOSTI FRANCIJE NA OBRAMBO.

PARIZ, 30. januarja. Havas poroča: Zunanji minister Bonnet je imel na banketu sabora radikalno-socialistične stranke v Angoulemeu večer govora, v katerem je dejal med drugim, da po svetovni vojni ni bilo še nikoli tako burnih časov, kakor sedaj, ko se takorekoč iz dneva v dan pojavljajo nove težkoče, ki jih je treba premagovati. Bonnet se je dotaknil raznih mednarodnih vprašanj, španskega, kitajskega, italijanskega zahtev in naglasil ob koncu: »Francija želi mir in uporabljati svojo dobro voljo za to, da zmaga nastajajoče težave. Treba pa je ohraniti hladnokrvnost. Lanska mobilizacija je pokazala popolno enodušnost vsega fran-

coskega naroda. Francija je bila vsa v elanu, kakor vedno v usodnem času svoje zgodovine. In prav zato, ker dobro poznam hrabrost in požrtvovalnost našega naroda, nam je potrebna disciplina in treba je, da povečamo tudi svojo produkcijo.« Finančni minister Reynaud je pa govoril po radio o uspehih finančnih odredb in dejal, da je Francija sedaj že finančno in materialno pripravljena na vse primere.

PARIZ, 30. jan. Včeraj je govoril Daladier in dejal, da je glavna želja francoskega naroda mir, wendar ne za vsako ceno. Zunanji minister Bonnet je dejal, da bodo tisti, ki računajo na propad Francije, strašno razočarani.

Izjave in demonstracije

ODMEV FARINACIJEVEGA GOVORA IN ITALIJANSKIH DEMONSTRACIJ V PARIZU. 100.000 DEMONSTRANTOV ZAHTeva POMOC ŠPANJI.

PARIZ, 30. januarja. Govor, ki ga je imel italijanski minister Farinacci pred svojim odhodom iz Nemčije v petek v Monakovem in v katerem je kot prvi italijanski državnik govoril tudi o italijanskih aspiracijah na Korziko, Nico, Tunizijo in Somalijo, je vzbudil tu veliko pozornost. Listi komentirajo Farinaccijeve besede kot dokaz, da stoji za vzkliki italijanskih demonstrantov proti Franciji uradna Italija. Na govor, kakor tudi na demonstracije v Italiji, je odgovoril v soboto zvečer Pariz z ogromnimi demonstracijami proti italijanskim zahtevam in za republikansko Španijo. Stotisoč ljudi je zahtevalo, da se odpre meja na Pireneji in podpre republikanska Španija. Policija

je bila nasproti demonstrantom popolnoma brez moči in nastopiti je morala mobilna garda, da je napravila red in mir. Arretiranih je bilo okoli 500 ljudi.

MODANE, 30. januarja. Avala. Včeraj so bile v Modane velike demonstracije francoskega obmejne prebivalstva proti italijanskim aspiracijam. Več tisoč ljudi je v sprevidu prepevalo marseljsko in neprenehoma vzklikalo: »Savoja je francoska! Demonstranti so krenili nato z zastavami pred spomenik v vojni padlih domačinov, pred katerim je spregovoril župan ter izrazil patriotična čustva Savojevcev. Vse ceste in ulice so bile okrašene s francoskimi zastavami, tudi tiste, v katerih prebivajo Italijani.

Naval beguncev v Franciji

NACIONALISTIČNE ČETE PRODIRAJO DALJE PROTI FRANCOŠKI MEJI — DOSLEJ JE PRIBEŽALO V FRANCIJO VEČ NAD 15.000 BEGUNCEV IZ KATALONIJE

BARCELONA, 30. januarja. Avala. Nacionalistične čete napredujejo dalje na odseku med Vichom in Bergo. Ti dve mesti sta njihov prvi prihodni cilj. Ponekod se republikanci upirajo in prehajajo v protinapade. Hudi boji se bijejo trenutno severno od Granollersa. Na 20 km dolgi fronti so na strani nacionalistov v boju večina Marokanci. Včerajšnje nacionalistične osvojitve znašajo 9 km. Francove čete so zajele tudi arhive treh mednarodnih brigad.

PERPIGNAN, 30. januarja. Avala. Včeraj je prišlo iz Katalonije v treh vlakih v Francijo poleg 130 ranjenecv tudi okoli 500 beguncev. Begunci so bili danes odpisani dalje v južno Francijo. Nacionalistične čete so tekom noči zasedle mesto Caldas de Montbuy, 13 km zahodno od Granollersa.

PERPIGNAN, 30. januarja. Avala. Posebni poročevalci agencije Havas poro-

V evropskih državah plača danes vsak državljani okoli 8% svojega letnega dohodka za oboroževanje.

Mühlenovi knjigi ne manjka prepričevalnosti in informiranosti. Škoda, da avtor ni z isto natančnostjo opisal tudi Schachtovih metod, s katerimi je izvedel nemško notranjo kreditno ekspanzijo, ki je prisilila nemško gospodarstvo v zadnjih letih k tako stopnjevanemu delu.

mfs.

Smrtin skok v Dravo

MARIBOR, 30. jan. Danes popoldneva je skočil z Glavnega mosta v Dravo neznanec in se utopil. Zatrjuje se, da je bil neki mariborski zdravnik.

Hitler bo govoril drevi dve uri

BERLIN, 30. januarja. Havas poroča: Izve se, da bo trajal današnji govor Adolfa Hitlerja dve uri. V prvem delu bo Hitler navedel vse, kar je nacionalni socializem doslej ustvaril, v drugem delu bo pa govoril o zunanji politiki.

RIM, 30. januarja. Avala. Vsa Italija pričakuje v mrzlici napetosti nocošnji govor nemškega vodje in kancelarja Adolfa Hitlerja. Govor bodo prenašale tudi vse italijanske oddajnice, takoj nato bo pa preveden tudi v italijansko.

Obisk romunskega zunanjega ministra v Beogradu

BEOGRAD, 30. januarja. V sredo, dne 1. februarja prispe semkaj na obisk romunski zunanji minister Galencu, ki se bo sešel z našimi ministrskimi predsedniki in zunanjimi ministrom dr. Milanom Stojadinovićem. Obisk Galencuja je namenjen razgovoru o sedanjem mednarodnem političnem položaju in raznih vprašanjih, ki zanimajo obe sosedni državi.

Nemški odgovor Angležem

BERLIN, 30. jan. Z ozirom na apel 18 uglednih angleških javnih delavcev za ohranitev mira, priobuje »Völkischer Beobachter« članek, v katerem pravi, da je nemški narod zadnji, ki bi povzročal tekmo v oboroževanju. Tako nemški narod kakor njegov voditelj ne delata zdajnja leta ničesar drugega, kakor da se borita proti vojni. Tudi ni najti v nemškem tisku niti v radiu kritik angleških vodilnih osebnosti, česar pa ni mogoče opaziti v isti meri pri Angležih.

BRAZILSKI ZUNANJI MINISTER V USA

RIO DE JANEIRO, 30. jan. Brazilski zunanji minister je včeraj odpotoval v Washington, da doseže tesnejše stike med USA in Brazilijo. Namen poti je sklenitev nove trgovinske pogodbe, po kateri se bodo brazilska naročila v Ameriki povečala.

HERRIOT O STALIŠČU FRANCIE

LYON, 30. jan. Predsednik francoskega parlamenta Edouard Herriot je imel včeraj nagovor na radikalno-socialistično mladino in rekel, da je mogoče sedanje težkoče prebroditi pod dvema pojema: 1. treba je ohraniti mirno kri, in je imel Daladier popolnoma prav, da na žalitve ni reagiral; Francija se ne sme ponižati na nivo medsebojne obkladanja s psokami; 2. treba je ohraniti za vsako ceno edinstvo.

DELAWARE JE PESIMIST.

LONDON, 30. jan. Lord Delaware je izjavil, da mora angleški narod pokazati največji napor pri ustanavljanju prostovoljske vojske, kajti svet mora videti, kaj Anglija zmora. Razen povečanja oborožitve angleški narod v tem letu nima ničesar dobrega pričakovati. Smo pa pripravljeni že danes tudi na boj.

IZJAVA DR. NEUMANNA.

KLAJPEDA, 30. jan. Voditelj Nemcev dr. Neumann je izjavil, da smatrajo Nemci litvanski narod za prijatelja, vendar ne dovolijo, da bi se mešal v zadeve Nemcev.

IRSKA ZAROTA

DUBLIN, 30. jan. Tekom noči in jutranjih ur je severno-irski policija odkrila veliko orožja in pravo zaroto proti Angležem. Arretirala je tudi veliko število Ircev.

PHIPPS PRI DALADIERJU

PARIZ, 30. jan. Ministrski predsednik Daladier je sprejel včeraj popoldne angleškega veleposlanika sir Erica Phippsa.

PO POTRESU V ČILU.

SANTIAGO, 30. jan. Na potresnem ozemlju se je situacija v toliko popravila, da ima mesta Concepcion sedaj že zopet vodo in električno luz. Težave pa so nastale zaradi silnih nalivov nad vsem potresnim področjem. Čilski parlament je izglasoval vsoto 130 milijonov dinarjev kot pomoč posrečencem.

SMRT IRŠKEGA PESNIKA.

DUBLIN, 30. jan. Umrl je slavni irski pesnik, 74-letni Yates, ki je dobil l. 1923 Nobelovo literarno nagrado.

Novice

Uspešno delo celjske Protituberkulozne lige

Na 9. občnem zboru krajevne P. t. lige v mestni posvetovalnici je pozdravil navzočih predsednik g. Bog. Zdošek, nakar so sledila poročila funkcionarjev. Iz njih je razvidno plodno in obirno delo lige v preteklem letu. 55 bolnikov je dobivalo po 50 do 150 din mesečne podpore, med podpisanci je bilo tudi mnogo delavcev, ki so podporo pri OUZD že izčrpali. Dve-ma bolnikoma, ki sta se zdravila na Golniku, je prispevala liga po 20 din na dan. Liga je razpisala tri nagrade po 100 din za leposlovnne spise celjskim gimnazijcem. Razposlala je 10.000 letakov v ves celjski in laški okraj z vabilom na brezplačno preiskavo v dispanzerju. Sodelovala je pri organizaciji protituberkuloznega tedna, kjer so se posebno izkazale samaritanke. Na Pohorje je poslala lila 13 otrok in na morje 3. Tajnik g. Smlgov Viktor je poročal še o poteku skupščine P. t. zveze v Ljubljani, ki je sprejela v resolucijo dva celjska predloga in sicer, da se sklene zakon o obvezni prijavi vsakega primera odprte tefte in da se naj ukrene potrebno, da se ne bo več zgodilo, da bi moral učitelj z odprto tefto se poučevati. Vsa Slovenija mora sodelovati v boju proti jetiki. To je boj za zdrava stanovanja, boj za zboljšanje mezd. Naša podjetja in industrija bi ne smela mimo težav našega naroda in bi morala podpreti to našo borbo. — Treba je krotiti za-

vest skupnosti, ljubezen do človeštva, ljudem pomagati, skrbeti za vsakega bolnega človeka. Geslo naj bo: zdravim varstvo — bolnim pomoč!

G. dr. Ivica je občni zbor izrekel priznanje kot vodji p. t. dispanzerja. O njegovem delu je naš list že poročal. — Blagajnik g. Nardin je poročal, da je imela liga lani dohodkov 55.841 din, izdatkov 109.647, premoženja ima 109.67 din. Pregledovalca računov g. prof. Kovačič in Orazem sta predlagala odboru razrešnico s pohvalo, kar je zbor soglasno sprejel in si pri volitvah prav tako soglasno izbral za bodočo poslovno leto spet laniški odbor s predsednikom g. Zdoškom in odborniki g. A. Miheličičem, dr. Kalanov, dr. Flajsom, dr. Zobečem, dr. Hočevarjem, dr. Ivičem, trgovcem Jagodičem i. dr. Namesto obolele g. Logarjeve je bila izvoljena v odbor ga. dr. Hočevarjeva. Kooptirana bo v odbor še častna dispanzerska sestra, ki bo lahko na sejah pomagala s svojimi izkušnjami in podatki.

Pri slučajnostih sta iznesla več predlogov g. dr. Rebernik in ga. dr. Kalanova. Med drugimi je bil sprejet predlog, da gre od lanskega prebitka 10.000 d. v fond za zgradbo doma. — Liga zasluži radi svojih narodnih in humanih ciljev vso pomoč oblasti in javnosti, predvsem one, ki ima možnost največ dati v korist bolnim in zaščito zdravim.

Kvartaška in tatinska družba pred sodiščem

MED 14 OBTOŽENCI JE VEČ POSESTNIKOV IN OBRTNIKOV ZAPLETENIH V AFERO ZA 60.000 DIN.

Celje, 30. jan. 15. okt. lani je aretirala policija 18-letnega Ivana K., ki je bil 9 mesecev sluga v trgovini Vrečič v Žerjavovi ulici (»Tivare«). Naš list je takrat poročal, da je Ivan že zgodaj zgubil starše in se sam prebiral skozi življenje. Dve leti je bil vajenec v neki manufakturni trgovini, v začetku lanskega leta je dobil službo sluge v trgovini g. Vrečiča. Ivan je zašel v družbo kvartašev, z njimi je pozno v noč posejal v gostilni K. Antonije v Gosposki ulici, soigralci so fantu pridno praznili žepo, ko pa ta ni imel več denarja, je prišel nositi obleke in plašče. Policiji se je zdelo to sumljivo in je razkrila vso kvartaško družbo, ki stoji danes pred celjskim okr. sodiščem. Razprava je radi maloletnosti glavnega obtoženca tajna. Zagovarjati se morajo Ivan, da je od feb. do 15. okt. lani odnesel delodajcu 38 hlač, 11 suknjev, 8 plaščev, 27 puloverjev, 50 kompletnih moških oblek i. dr. v

vrednosti nad 57.000 din. Pomočnik Karl R., da je Ivana nagovoril k kraji in da je za majhen denar kupoval pri Ivanu nakradeno obleko in jo prodajal. Pekovski pom. Metod V., da je kupil ukradeno stvari. Mesar Franc S. in gostilničarka Antonija K., da sta nagovarjala fanta k kraji in kupovala ukradene stvari. Antonija K. sama, da je dovolila v svoji gostilni igrati hazardno igro imenovano »seins« in jim izposojala karte. Zas. uradnik Franc S., da je kupoval ukradeno blago, isto posestnik Alojz S. iz Stranice, posestnikov sin Konrad F. iz Stranice in šofer Ivan B. iz Vojnika. Delavec Miha L. in sluga Vincenc S., da sta igrala »efins« in isto vsi prejšnji obtoženci, ki živijo v Celju. Zasebnica Amalija S., da je nagovarjala Ivana h kraji in kupovala ukradene stvari, posestnik Ludvik in Kristina S. iz Stranice, da sta kupovala ukradeno blago. — O razsodbi bomo poročali jutri.

Kako je 17 letno dekle v I. 1914 na Plujskem polju izkazalo narodno zavest

Starejši vaščani iz Trčca pri Sv. Vidu si v dolgih zimskih večerih pripovedujejo pretresljive zgodbe iz težkih dni in v I. 1914—1918. Pri tem se pogosto spominjajo odločne in drzne sovaščanke Zupanič Avreljke, ki se zdaj uživa v njihovi sreči izreden ugled. V I. 1914, ko je bila razglašena mobilizacija, je trgala in odstranjevala po vasi mobilizacijske letake. Vaščanom je tolačila, da so Srbi, Bolgari in Rusi njihovi bratje. Ker je bila nemalokrat ovadena, so jo avstrijske oblasti preganjale. Zandarji so jo stalno zasledovali in ji večkrat premetali hišo. Ali Zupanič se ni udala, podtalno se je zavezala in žrtvovala za slovensko stvar do kraja, dokler ni napolnil zlati dan svoje dobe.

Ta ko je Zupanič kot preprosto kmečko dekle pokazala in branila v letih strahote trdno in neusmiljeno ljubezen in globoko zvestobo bodoči domovini, v kateri so se kmalu zedinili Slovenci, Hrvatje in Srbi. Zupanič je danes vzorna kmetica v Trčcu, priljubljena daleč naokrog.

Celjski člani podpornih društev za spremembo pravilnika!

Včeraj je bilo po graficirjih sklicano zborovanje članov človekoljubnih ustanov, da prireditelj priprade informirajo

o novem pravilniku in da zavzamejo do njega svoje stališče. Vodil je zborovanje grofkar g. Joško Jurač, govorila sta g. predsednik JUJ v Ljubljani g. Metod Kumeš in tajnik organizacije graficirji v Ljubljani g. Drago Kosem. Polna velika dvorana v Narodnem domu je z zanimanjem, vzkliki in odobravanjem spremljala izvajanja govornikov, ki so razložili, da bi pomenilo izvajanje pravilnika o ustanovah človekoljubnega značaja, ki se bavijo s preskrbo pogrebni stroškov v primeru bolezni in o fondih za penzijsko zavarovanje, da bi to pomenilo njih smrt.

Človekoljubne ustanove so nastale z življenjem: še pred njih ustanovitvijo so pomagali ponekod delavci ob veliki nesreči svojemu tovarišu tako, da so zbrali zanj denarno pomoč. To je postal običaj. In naše človekoljubne ustanove niso nič drugega: ob smrti člana plača vsak član v fond svoj del. Tako društvo obstaja med graficirji že 70 let, med učitelji 40, med železničarji 30 let. Ko je bilo med graficirji 52% brezposelnih, ni bilo enega, ki bi ne dobival podpore. Seveda to nesebično delo ni všeč ustanovam na kapitalistični podlagi in tam moramo iskati tistega, ki bi hotel imeti korist od razpada naših organizacij, je povedal govornik. — Zborovalci so sprejeli resolucijo, ki se glasi: »Soglašamo v polnem obsegu s spomenico, ki so jo sprejeli člani človekoljubnih ustanov na zborovanju v Ljubljani 15. I. t. I. Odobravamo dosedanje del akcijskega odbora teh usta-

nov v Ljubljani. Pridružujemo se sklepu akc. odbora za odhod delegacije v Beograd.

Poskušen vlom na pošto v Petrovčah

V noči od sobote na nedeljo je opazil posestnik g. Jarh, ki stanuje blizu pošte, tri mlade moške, ki so se smukali okrog poštnega poslopja. Zaklical jim je, kaj hočejo, nakar so pobegnili. Kmalu pa se je vrnil eden med njimi oprezovat in je poklical potem še ostala dva tovariša. Vsi trije so z železnim klinom od brane vlomili vrata in so bili že v predsobi pošte, ko jih je g. Jarh spet pregal. Orožniki sumijo tri fante, ki jim bo morda mogoče dejanje dokazati.

Še k razsodbi v industrijskem procesu

Potrebno je, da h kratkemu poročilu v soboto dodamo še naslednje razlago. Obsojenca g. Milošević in Jezernik nista bila obsojena radi špijonaže, torej nista odnesla Metalni družbi nikakih tajnih načrtov dr. Hirschla. Obsojena sta bila prvi po § 314 I, in drugi po § 333 I, ker sta si prilastila tujo imovino. Torej si sodeče glavnega dela obtožbe ni osvobodilo in ni priznalo Metalni družbi monopolne pravice na tovarno litopona. — Obsojenca sta prijavila revizijo in priziv, zastopnik Metalne družbe si je vzel rok za premislek. Pravda, ki je stala že blizu 100.000 din, bo po vsej priliki tekla še naprej.

Marenberg

Mali mariborski harmonikarji so napravili s svojim izredno lepim programom, izvajanjem in s svojimi nošami na območje prebivalstvo nepozaben vtis in ne bo jim težko, dvorano napolniti do zadnjega kotička, kadar bodo prihodnjič spet prišli v naš obmejni kot. Publikla je bila najrazličnejša in je pokazala, kako strnjen je okoli Marenberga naš slovenski obroč.

»Prvi pohorski pies«, I. II., bo nedvomno privabil precej ljudi iz trga, okolice in morda se naš spominjo še kje drugod.

o. Gradbeno gibanje v Ljubljani. Lani je Ljubljana zgradila 103 nove stanovanjske hiše in 68 gospodarskih poslopj. Novih stanovanj je 4144. Nove zgradbe vlačijo 36.168.465 dinarjev.

o. Z ozirom na poročilo o »Industrijskem procesu pred celjskim sodiščem« z dne 27. t. m. smo naknadno ugotovili, da odstavek, ki govori o tem, da je »po pomirjenju podal strokovnjaško mnenje g. dr. inž. Guzelj, ki je v nasprotju s trditvijo inž. Voja Knopa dognal, da so v obeh tovarnah različni tlorisi, kadi za raztapavanje cinka, erpalke, sito, mlin za suhomletje itd.«, ne odgovarja resnici, ker je g. inž. Vojo Knop v svojem izvedbenem mnenju vse razlike, ki obstajajo med obema podjetjema na dveh mestih decidirano navedel. V principu so si itak bili vsi strokovnjaki enotni.

o. Za starostno zavarovanje obrtnikov. Te dni bo priredil obrtni osek Zbornice za TOI v Ljubljani anketo, na kateri bodo razpravljali o starostnem zavarovanju obrtnikov. Ta anketa bo v Ljubljani 31. januarja, v Celju 1. februarja, v Mariboru pa 2. februarja.

o. V Ljubljani je upokojen poštni inšpektor Ivan Pevec na pošti Ljubljana I.

o. Pijanec kamenjal brzovalci. Blizu Brežic je neki pijani mladenič vrgel več kamnov v brzovalci, razbil šipe in povzročil med potniki paniko. Napadalec so prijeli.

o. V Slivnici pri Mariboru je umrl 37-letni bivši župan Ferdinand Koren. — Na Svečnici uprizarji Gasilska četa v Hotinji vasi veseloligro »Tri ptičke«. Igra bo pri Kacu. — Sokol Slivnica bo imel 12. februarja redni občni zbor v prostorih br. Kosiča v Hotinji vasi. Istega dne bo tudi občni zbor Strelske družine.

o. Smrtina nesreča pri jahanju. V Jevšah pri Sv. Petru na Dolenskem je 9-letni posestniški sin Vinko Krašovec zažgal domačega konja. Ko je deček prilezel v tesno globel, je konju spodrsnilo in oba sta strmoglavila v prepad. Deček je bil na mestu mrtve, dočim je ostal konj nepoškodovan.

o. Ubij pri Velenju. V soboto zvečer so se pri Sv. Andražu pri Velenju z noži

stepli nekoliko vinjeni fantje. Na bojišču je oblašal 32-letni posestniški sin Franc Zajec, ki je dobil tri smrtne zaboja v hrbet. Zajec je kmalu izkryavel. Ubijalca, ki se zagovarja s silobranom, so aretirali.

o. Detomor v Mojstrani. 21-letna natarkarica J. S. je v Mojstrani te dni rodila nezakonskega otroka. Pri porodu je pomagala garnizijski zdravnik. Ko je ta čez nekaj dni zopet obiskal mlado mater, otroka ni bilo več. Ugotovili so, da ga je nezakonski oče zakopal na vrtu. Uvedena je stroga preiskava.

o. Nalepne propagandne znamke XIX. ljubljanske velesojma so izšle v slovenskem, srbo-hrvatskem, nemškem in francoskem jeziku. Izdane so zelo lično po osnutku avtorja g. Borisa Race-ta, diplomirane tehnika iz Ljubljane. Uprava Ljubljanske velesojma prosi trdke, da se teh znamk poslužujejo in jih na željo takoj brezplačno dostavi.

o. Umrla je v bolnišnici 87letna dnarica Grm Elizabeta iz Gabrovja pri Kojncih. — Prepeljan je bil v bolnišnico oskrbnik Podkofrnik Josip, ki ga je zadela huda v prsa in mu zlomil rebro.

o. SK Jugoslavija dobi novo izrišče. V novi mestni proračun Celja je vnešena vsota 80.000 din za stadion za Hribom Sv. Jožeta, namenjen SK Jugoslaviji, ki ji je občina pred kratkim vzela prejšnji prostor. Zadeva je vzbudila takrat precej hrupa, da se je celo »Večerniki« vmešal v stvar, kakor se je reklo.

o. Drevi priredi Ljudska univerza predavanje g. prof. Pavla Strmška o šolskih uspehih in neuspehih.

o. »Poslednji gangster« je film, ki ga do torka vrli kino Dom.

o. V članstvo celjske občine so bili sprejeti: stud. Fišer Franc, Inger Franc z ženo in otroki in Stegu Ivan. Nekaj jih je bilo odklonjenih, ker so brez stalne zaposlitve.

o. Za podaljšanje elektrovida na Dobrovo so zaprosili 4 posestniki. To priključitev jim je občina pod nekaterimi pogoji dovolila. — Znižano ceno elektr. toku je dovolila občina mlinu in žagi V. Kukovca pod pogojem, da bo kuril le preko dneva.

o. Nove knjižne omare se bodo namestile v klubovi sobi na občini in v sobah gg. župana in direktorja.

o. Prošnjo Prost, gas, čete, da bi njeni prostori imeli skupno centralno kurjavo z občino, je mestni svet odklonil, češ da bi bilo tako oteženo obračunavanje.

o. Kuluk odpravljene. Celjskim mestnim uslužbencem ne bo več treba plačevati kuluka, je odločil mestni svet. Toda te se pri plačah ne bo poznalo, ker občina ni nikdar odtrgovala uslužbencem za kuluk.

o. Razpis natečaja za regulacijo mesta je inženirska zbornica zavrnila in je občina sestavila nov razpis, ki je zvišan od 44.000 na 52.000 din.

o. Karikaturist Kondor razstavlja le še nekaj dni v Celjskem domu.

o. Upravnik osiješkega »Merkurja« je aretirani zaradi poverbe preko 50.000 dinarjev. Ivan Vrgoč, tako se upravnik piše, je oškodoval mnogo bolnikov, ki so bili zavarovani pri »Merkurju«.

o. Muslimanske narodne noše izginjajo. V Hercegovini je vedno manj muslimank, ki bi nosile še stara muslimanska oblačila. V Obliki se vedno bolj izenačujejo ženskam drugih ver. Stare muslimanske narodne noše hranijo v zabojih kot družinske spomine.

o. Smrtina avtomobilska nesreča. Na cesti med Kragujevcem in Topolo se je zvrnil v jarek avtomobil, v katerem se je poleg drugih vozil tudi načelnik pravnega oddelka gradbenega ministrstva inž. Hranislav Kovačević, ki je dobil tako hude poškodbe, da je v bolnišnici podlegel.

Za album zločincev.

»Tako... Zdjaj na vas prosim — prijazen smejljaj!»

Maribor

Proti pravilniku o dobrodelnih ustanovah

INFORMATIVNO ZBOROVANJE MARIBORSKIH DOBRODELNIH DRUŠTEV.
— RESOLUCIJA ZAHTeva UKINITVE NOVEGA PRAVILNIKA

Včeraj dopoldne je bilo v Gamlinovi dvorani zborovanje zastopnikov in članov mariborskih dobrodelnih organizacij in ustanov. Zborovanje je sklicala organizacija grafičarjev. Vodil ga je predsednik mariborskega poverništva grafičarjev g. Janko Duh.

Prvi govornik, predsednik Učiteljske samopomoči g. Kocijančič iz Ljubljane, je stvarno obrazložil novi pravilnik o dobrodelnih društvih, ki težko prizadene dobrodelno delovanje teh društev. Nazorno je pokazal nepopravljive posledice izvajanja tega pravilnika in zahteval v imenu človekoljubnosti, da se ta pravilnik ukine.

Nato je govoril tajnik Zvezne organizacije SGRIJ g. Dvoršek Slavko iz Ljubljane, ki je prav tako opozarjal na katastrofo, katero izživlja novi pravilnik.

Kot tretji je govoril v imenu Podpornega društva v Mariboru g. Bahun.

Informativnega zborovanja so se udeležili tudi predsednik Trgovske samopomoči v Mariboru g. Vilko Weixl, zastopnika državnih in samoupravnih upokojencev Žrnovo in Koudelka, zastopniki Železničarskega podpornega društva in drugih mariborskih dobrodelnih društev.

Ob zaključku zborovanja je bila sprejeta obširna spomenica, ki bo predložena resornemu ministru. V tej zahtevi dobrodelna društva spremembo novega pravilnika. Delegacija akcijskega odbora bo v tej zadevi posredovala pri merodajnih predstavnikih v Beogradu.

Zborovanje je bilo stvarno in je poteklo v najlepšem redu ter v znamenju želje po skorajšnji ukinitvi pravilnika, ki je v živo zadela vsa dobrodelna društva v državi, za katere je po novem pravilniku predpisano kapitalno krije.

10 let kreditne zadruge drž. uslužbencev

IZREDNI OBČNI ZBOR SPREJEL NOVA PRAVILA — ČLANSTVO PROTI DELEGATSKEMU SISTEMU — JUBILEJNI OBČNI ZBOR

V mali dvorani Narodnega doma je bil včeraj dopoldne lepo uspel izredni občni zbor Kreditne zadruge državnih uslužbencev v Mariboru, ki ga je vodil dolgoletni zaslužni predsednik in neumorni borec zadružništva g. dr. Ivan Jančič.

Na dnevnem redu je bila sprememba pravil, ki so prilagojena zakonu o gospodarskih združenjih z dne 11. septembra 1937. Nova pravila je predsednik temeljito obrazložil in razčlenil, nakar je sledila živahna in zelo stvarna debata. Zanimivo je, da se je občni zbor soglasno izrekel proti delegatskemu sistemu. Obveljalo je načelo, da članstvo svoje pravice osebno uveljavlja. Po sprejetju pravil je sledil jubilejni občni zbor.

Slavnosti občni zbor ob priliki 10-letnega obstoja Kreditne zadruge je tudi vodil predsednik dr. Jančič, ki je pozdravil predsednika Zveze kreditnih združenj g. Miloša Stiblerja iz Beograda, zveznega revizorja g. Čenčiča, inšpektorja generalne železniške direkcije g. J. J. rassa, zastopnika UJNZB in železniške Nabavljalne zadruge g. Murausa, zastopnika železničarske kreditne zadruge g. Ogrizka, zastopnika Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev g. Reherja, zastopnika sokolske kreditne zadruge g. prof. Struno in dvor. svetnika g. dr. Kronovogla kot zastopnika državnih upokojencev. Nato je prečital brzojavko prvega predsednika jubilejne kreditne zadruge g. dr. Vidoviča.

predsednika okrožnega sodišča v Celju, in pismene čestitke Društva jugoslovanskih državnih in samoupravnih uslužbencev.

Po pozdravu je predsednik dr. Jančič v daljšem poročilu orisal desetletni razvoj te kreditne zadruge, ki ji načeluje že devet let. Ta ustanova je s svojim uspešnim delovanjem opravičila veliko zaupanje članstva. Denarni promet je iz leta v leto vedno večji in je lani znašal okoli 60 milijonov dinarjev. Kreditna zadruška drž. uslužbencev v Mariboru šteje preko 2000 članov.

Sledil je govor zveznega predsednika g. Stiblerja, ki je statistično ugotovil in dokazal, da je mariborska kreditna zadruška med prvimi v državi. Na kratko je tudi orisal zgodovino in razvoj kreditnega združarstva v svetu in v državi.

Po govorih inšpektorja J. rassa, g. Murausa, g. Ogrizka in g. Reherja, ki so čestitali k lepemu jubileju, je bilo slavnostno zborovanje zaključeno.

„Jadrani“ zboruje

Ob številni udeležbi je bil včeraj dopoldne v Narodnem domu občni zbor primorskega društva „Jadrani“, ki ga je vodil predsednik g. Marino Kralj. Po uvodnih besedah je pozdravil zastopnike raznih narodnih društev, med njimi zastopnika ZKD g. Pirca, zastopnika Zveze Maistrovih borcev g. Cimermana, zastopnika emigrantskega društva prof. Bizjaka, zastopnika društva

»Gorica« v Ptuj g. Gasparija in g. Horvata kot zastopnika Ispovestne pevске župe ter društva »Drava«. Iz tajniškega poročila g. Slavka Labode posnemamo, da šteje društvo »Jadrani« 415 članov, pevski odsek pa 39 rednih članov. Živahno je deloval ženski odsek. Veliko socialno delo pa je opravil socialni odsek. O povolnem blaginjskem stanju je poročal g. Rado Polh. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Marino Kralj, odborniki

pa Human Ivan, Veljak Josip, Laboda Slavko, Kolc Pavel, Polh Rado, Leban Rado, Vobič Ivan, Žižman Mirko, Žižman Jože, Rojc Jože, Godina Marija, Mušič Anton in Čingerle Alojz. Preglednika računov sta ravnoletji Metod Dolenc in Čurk Ivan. Pri slučajnostih so se govorniki zavzemali za združitev obeh emigrantskih društev »Jadrani« in »Nanosae«.

Od nedelje do nedelje

V tem tednu smo se poklonili liku sv. Save, ki je posebej veličina in težnja srbskega naroda. S širokopoteznim prosvetnim delom, ki so ga med narodom vršili njegovi učenci, je vznikla tudi prva jača zavest narodne in državne skupnosti, zavest, ki nam danes, v dobi večjega prosvetljenja, še vedno manjka. Pa tudi nam bo — to moramo zopet in zopet naglasiti — manjkalo, dokler ne bo velik del ljudstva čutil pod nogami večje gospodarske trdnosti.

Ta velika osebnost nas tudi opozarja na zgodovinsko resnico, ki je mnogim neznana in zato v narodno čustvenem oziru škodljivo. Zapišimo si, da je na srbskih tleh vznikla kultura že v 13. sto-

letju, to je veliko prej kot v severozahodni Evropi, oziroma tam, kjer bi nas radi potisnili v skupino narodov brez kulture in nas prepričali, da je kultura juga, slovanskih narodov le z njihovih tal. Res pa je samo to, da so Turki ta prvi srbski kulturni zalet prekinili za pet stoletij. Ob meču, ki se ga je moral srbski narod nepretrgoma posluževati le za skromno telesno življenje, pa muza počiva. Srbski junaki od hajdukov in Uskokov so čuvali te severozahodne narode pred turško poplavo in jim tako omogočili, da so se lahko kulturno razvijali.

Sodelovanje sv. Save je bilo vzor mnogim velikim borcem za jugoslovansko idejo in mora biti tudi nam.

Tragedija v Smetanovi ulici

Včeraj dopoldne je stanovanec v Smetanovi 56 vzmernil revolverski strel. Kmalu nato so vdrl v stanovanje 73-letnega Ivana Bergmana, ki je bil že več dni zamiljen in otožen. Takšen je bil tudi v restavraciji Spacek na Aleksandrovi cesti, kjer je bil uslužben. Starša so našli v zadnjih vzdihljajih. Ugotovili so, da se je stari Bergman iz doslej še nepojasnjen vzrok umoril. Obupanec je kmalu umrl. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico na Pobrežje.

m. Ravnatelj mestnega vojaškega urada g. Janko Jež slavi te dni 60-letnico svojega življenja. K lepemu življenjskemu jubileju vrlaga in družabnega moža naše čestitke!

m. Artilerija na Pohorju. 6. in 7. februarja bo imel mariborski artilerijski polk na prostoru med Gor. in Sp. Radvanjem, Razvanjem, Betnavo in Sv. Bolienkom na Pohorju ostro streljanje s topovi. Prehod ob času streljanja je strogo prepovedan.

m. »Kovina« odpoveduje delavcem. Tovarna »Kovina« na Tezmem je odpovedala 90 delavcem službo.

m. Požar ob Tržaški cesti. V vojaškem skladišču sena in slame je v soboto izbruhnil požar, ki je uničil vagon sena ter napravil okoli 10.000 dinarjev škode.

* Ves Maribor govori o tem, kako poceni so reducirani čevlji pri Batl. Samo nekaj dni.

* Ljudska univerza. Danes ob 20. predava o zgodovini Dalmacije dr. Rudolf Horvat iz Zagreba.

* Pohitite, prilike ne zamudite! Milijoni so na razpolago pri žrebanju 5. razreda drž. razredne loterije. Kdor še ni, naj hitro nabavi srečko pri VIRU SREČE »Putnik«. Maribor. Žrebanje prične že 11. februarja.

* Upravna občina Radvanje. Na tuk. občinskem pokopališču je grob pokojnih Brandstetter Roze (umrla 1873) in Frančiške (umrla 1879). V istem grobu počiva tudi Irena von Fries (umrla 1911). Ker je grob že zapadel, se pozivajo sorodniki, da so se zgledajo v tuk. občinski pisarni v svrhu podaljšanja v teku 6 mesecev. V nasprotnem slučaju se bo grob prekopal.

Nočna lekarniška služba: Dvorska lekarna pri Sv. Arehu, Glavni trg 20, tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Kino

* Grajski kino. Vključno do torka se vam nudi priložnost za film »Havajske melodije«. Bobby Breen.

* Kino Esplanade. Danes prekrasna drama »V vrtincu greha«. Svetislav Petrovič in Sybilla Schmitz.

* Union kino. Do vključno ponedeljka: »Otok groze«, veliki pustolovski film, poln senzacije in razburljivih doživljanj.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek: Zaprt.

Torek, ob 20.: »Automelody«. Premiera. Red C.

Sreda: Zaprt.

Četrtek, ob 15.: »Matura«. — Ob 20.: »Vse za šalo«.

Kultura

Dvoje gledaliških gostovanj

Želja, da bi se omogočila gostovanja mariborskih ansamblov v ljubljanskem gledališču in ljubljanskih v mariborskem, je bila izrečena v javnosti že pred dolgi leti, in še ni dolgo od tega, kar sem tudi sam na tem mestu spregovoril o najni potrebi sodelovanja slovenskih južnoslovanskih in sploh slovanskih gledališč. Toda tega sodelovanja ni bilo mogoče doseči. Na kateri strani je bila glavna krivda za to, o tem razpravljati bi bilo v tem trenutku odveč in neumnost. Dovolj je, ako ugotovimo, da glede medsebojnih gostovanj Ljubljane in Maribora ni bilo prave volje ne na ljubljanski ne na mariborski strani. In tako se je zgodilo, da smo videli v Mariboru in v Ljubljani na gostovanjih ruske, nemške in razne druge ansamble, nismo pa videli najbližjih slovenskih.

Ljubljana za mariborsko gledališče nikoli ni mela pravega, odkritosrčnega razumevanja, in zgodilo se je, da smo ob raznih priložnostih slišali in čitali, da imamo Slovenci le eno samo poklicno gledališče, ljubljansko. Da bi bilo to izgovorjeno samo iz ignorance, skoraj ni mogoče verjeti. Ne, Ljubljana je gledala na Maribor kot na »provincio« in zato

zvišala tudi na naše gledališče. Zato se menda ne motim, ako trdim, da je bilo tudi to mišljenje deloma krivo, da ni mogel mariborski ansambl nikoli gostovati v Ljubljani. Tako je ostalo mariborsko gledališče tuje Ljubljani in ljubljansko Mariboru, medtem ko so se hrvatska in srbska vendarle v neki meri vedno medsebojno spoznavala.

Sele sedaj je prebit ta hladni led, in dne 7. februarja bo gostovala naša mariborska drama v Ljubljani s Cankarjevim »Kraljem na Betajnovi«, dne 10. februarja pa ljubljanska v Mariboru s prav tako Cankarjevimi »Hlapci«. Ti gostovanji bosta nekakšni novi spominski svečanosti ob dvajsetletnici Cankarjeve smrti. O pravilnosti te izbire bi se moglo razpravljati, toda za to bo primernejša prilika po obeh gostovanjih. — Sedaj je dolžnost Maribora, da sprejme ljubljanske igralce tako, kakor ta pomembni dogodek zasluži, a nujna naloga Ljubljane, da ne pusti mariborskih praznin gledališčem. Ne bo ji škodovalo, ako vidi kdaj tudi mariborski »provincionalni« ansambl.

S tema dvema gostovanjema pa seveda še dolgo ne bo doseženo tisto, kar si

želimo. Ideal sodelovanja med mariborskim in ljubljanskim gledališčem bo izpolnjen šele tedaj, kadar bodo medsebojna gostovanja postala tradicija, ne samo naključnost izjema; tedaj, kadar bo zamenjava ansamblov taka, da bo mariborska drama gostovala dalj časa v Ljubljani in ljubljanska v Mariboru. S takimi zamenjavami bi se lahko močno razširila možnost igralskih in repertoarnih kombinacij in korist od tega bi imeli obojni igralci, obe gledališči in obojni obiskovalci gledališč. Zato bodi sedajne obojestransko gostovanje samo prvi korak k cilju tega ideala.

k Ital-Jug. Rasegna economico-commerciale italo-jugoslava (Jugoslovanski časopis za gospodarstvo in trgovino), ki izhaja v Milano v Italiji, je izšla za dvajsetletnico Jugoslavije v posebnem obsegu in z mnogimi lepimi ilustracijami. — Članke o dvajsetletnici, Sokolu, živinoreji, avtomobilizmu, gozdovalstvu, poljedelstvu, industriji, letalstvu, narodnih nošah, ženskah, Bosni, turizmu itd. so pripisane razen Srbov, Hrvatov in Italijanov tudi Slovenci Boris Kristan, Helena Gornikova in Vladimir Režal. Sprejeda je slika kralja Petra II. Med slikami kraljev so zastopana tudi nekatera slovenska mesta: Naslov uredništva je: Milano, Italija, Post. 1514.

k Uspeh »Pokojnika« v Pragi. Te dni je bila v Pragi premiera Nušičevega »Pokojnika«, ki ga tudi v Mariboru poznamo. Komedito je režiral in prevedel režiser Hord in je dosegla zelo lep uspeh. Tudi vse reprize so razprodane.

k Slovenska predstava v Beogradu. Dne 8. februarja bo v Ruskem domu v Beogradu slovenska predstava Schönherjeve drame »Vražja žena« v režiji bivše članice ljubljanskega gledališča, ge. Cirile Škerlj-Medvedove.

k Mesečnik »Hrvatice«, namenjen hrvatskim ženskam, je pričel izhajati v Zagrebu v uredništvu znane pisateljice zgodovinskih romanov Zagorke (Marije Jurčiče).

k Gledališče v Banjaluki vabi letos na gostovanje najboljšie igralke in igralce beogradskega gledališča. Doslej sta gostovala tam dramski igralec Dobrica Mitinović in operna pevka Bahrija Nuri Hadžić, prišli pa bodo še drugi.

k Petnajsti mednarodni kongres umetnostnih zgodovinarjev bo od 24. do 29. julija letos v Londonu.

k Cenzura tudi v Londonu. Angleška cenzura je zadržala za več mesecev angleško premiero drame »Women«, dela ameriške pisateljice Clare Boothe Luce. Namesto lani, bo prva predstava šele letos aprila.

Sport

Zagrebčani so zapustili občni zbor JNS-a

V dvorani Delavske zbornice v Beogradu je bil včeraj letošnji redni letni občni zbor JNS-a, ki ga je ob 10.15 otvoril preds. JNS-a dr. Andrejevič. Skoro vsi klubi so poslali svoje zastopnike v Beograd že dan poprej. Slovenske klube so zastopali preds. LNP-a dr. Köstl, Jože Golmajer ter Mariborčan Jože Jenko s poverilnicami treh klubov. Od 56 slovenskih klubov je bilo na občnem zboru zastopanih 46.

Predsednik JNS-a dr. Andrejevič je uvodoma pozdravil najvišjega pokrovitelja sporta kralja Petra II. ter prečital vdanostni brzojavki kralju in knezu namestniku Pavlu, nato pa pozdravni brzojavki min. preds. dr. Stojadinoviću ter min. Letlic in Mastrovici. Nato je govoril izrekel zahvalo vladi za ukinitve taks na sportne prireditve, se dotaknil nekaterih problemov v našem sportu, končno pa vse delegate pozval k stvarnosti.

Ker so bila poročila za občni zbor natisnjena in razdeljena že poprej, je debata o delu trajala 20 min., posebno ker so Zagrebčani izjavili, da so na vsem nezainteresirani, dokler ne pridejo na vrsto njihovi predlogi. Tekom razprave je bilo tudi govora o drugi ligi, v katero naj bi

prišli tudi zastopniki maribor. okrožja, predvidoma SK Železničar in ČSK.

Po razrešitvi je bil sestavljen 10 članski kandidacijski odbor, ki je sestavil kandidacijsko listo za dopolnilne volitve. Izvoljeni so bili sledeči odborniki: preds. dr. M. Andrejevič, II. podpreds. major M. Vizjak (Ljubljana), tajnik I. S. Popovič, blagajnik A. Radivojevič, ter 11 odbornikov, med njimi dr. Janko Köstl, preds. LNP-a. Nadzorni odbor tvorijo Stanojlovič, Kostić in Stanojevič.

Popoldne se je občni zbor nadaljeval s prečitavanjem predlogov ZNP-a. Nastopilo je več govornikov za in proti, posebno ostro pa je nastopil proti zagrebškimi predlogom Milutovac iz Niša, ki je povzročil takšno razburjenje, da so Zagrebčani in njihovi pristaši ob 20. zapustili občni zbor. Trud, zadržati jih, je bil brezuspešen. Po njihovem odhodu je dr. Hadži obžaloval incident ter predlagal, da naj poseben odbor prouči vprašanje reorganizacije zveze ter svoje sklepe predloži izrednemu obč. zboru v mesecu juniju. Milutovac pa je svoje besede prekal. Posebna deputacija je šla nato k zastopnikom ZNP-a, da jih pridobi za povratek na občni zbor. O nadaljnjem poteku bomo poročali jutri.

Tekma Gradjanski—Hajduk prekinjena

PRI STANJU 1:1 JE PRIŠLO V DRUGEM POLČASU DO TEŽKIH IZGREDOV MED IGRALCI — BSK, JUGOSLAVIJA IN SLAVIJA V SEMIFINALU GRADJANSKI: HAJDUK 1:1 (0:1)

Povratne tekme četrtinskega finala za zimski pokal ligašev so prinesle neljubno presenečenje v obliki izgredov in prekinjene tekme Gradjanski:Hajduk v Zagrebu. Za zagrebško tekmo je vladalo ogromno zanimanje, Hajduk je svoj sloves popolnoma opravičil ter je s svojo igro naravnost iznenadil Zagrebčane. V 20. min. prve polovice je H. iz kombinacije bratov Matošićev doseglj vodstvo, Glasar ni mogel ubraniti. Gradjanski je dosegel izenačenje šele v 14. min. druge polovice, in še to več ali manj po sreči iz gneče. Nato je prišlo do neljubnih prizorov. Matošić ml. je najprej težko ranil Hüga z udarcem v koleno, tako da so ga morali odnesti z igrišča. V gneči je nato še z nogo sunil Kokotoviča v spodnji del telesa, tako da so tudi njega odpremili rešilci. Matošića je sodnik izključil, ker pa je nato nastal tudi splošen pretep med igralci ter se je začelo vmešavati tudi občinstvo, je sodnik g. Podupski tekmo prekinil.

Rezultati ostalih tekem:
JUGOSLAVIJA:BSK 2:1 (2:1).
BSK:JEDINSTVO 3:0 (2:0).
SLAVIJA:CONCORDIA 2:0 (0:0).
V ostalih tekmah so zmagali favoriti BSK, Jugoslavija in sarajevska Slavija, ki so se s tem plasirali v semifinale, od-

prto pa se je zanimivo vprašanje, kdo bo nasprotnik sar. Slavije v Sarajevu, posebno ker je znano neizpremenljivo stališče Gradjanskega.

PONOVNA TEKMA GRADJANSKI: HAJDUK

Takoj po prekinjeni tekmi so funkcionarji Hajduka predlagali Gradjanskemu, da naj bi se danes popoldne odigrala ponovna tekma med obema kluboma za zimski pokal. Ako bo prišlo do tozadavnega sporazuma, bo tekma danes ob 13. Najverjetneje pa je, da bodo odigrali le preostalih 20 minut igre.

Maribor — Ljubljana 3:2

Včeraj je bila v kavarni »Jadrane« medmestna biljardna tekma Maribor:Ljubljana, ki se je končala s tesno, toda zasluženim zmago Mariborčanov. Zanimanje za tekmo je bilo jako veliko. Igralo je le po pet zastopnikov na vsaki strani, ker šesti Ljubljčan ni prišel. Zato tudi dijak Vučić, ki naj bi nastopil za Maribor, ni imel nasprotnika. Rezultati posameznih partij so sledeči:

Eisenbart:Hobacher 500:285, Bender: inž. Bricelj 500:237, Lepej:Orehok 500:415, Sevnik:Koser 500:357, Potočan:Kotnik 500:448. Največjo serijo je dosegel

Eisenbart s 348 točkami ter je tudi povprečno delal po 50 točk. S tem daleko vodi pred vsemi drugimi. Na drugem mestu je Hobacher, ki ima kljub porazu drugo najdaljšo serijo s 119 in drugi najboljši povprečen rezultat s 28.50 točkami.

Točke za Maribor so priborili Bender, Lepej in Potočan, za goste pa Eisenbart in Sevnik.

Vse tekme so bile jako napete, posebno partija Lepej:Orehok, ki je pri stanju 2:2 odločala o zmagi. Eisenbart je zadivil občinstvo s svojo krasno igro in najvišjo serijo, v ostalem so pa igralci pokazali precejšnje pomanjkanje tekmovalne rutine. Revanžno srečanje bo predvidoma 25. in 26. marca v Ljubljani.

s. Višji smučarski tečaj. MFVN je organiziralo tritedenski smučski tečaj višje šole za telesno vzgojo na Pokljuki, ki se ga bo udeležilo 50 smučarjev, med njimi 20 Slovencev. MFVN je vse udeležence tečaja opremilo z enotno opremo.

s. Tek na 16 km v Ga-Pa. V okviru zimsko-sportnega tedna v Garmisch-Partenkirchenu se je vršil tudi tek na 16 km, končal se je s prepričevalno zmago Italijanov, ki so zasedli vsa 4 prva mesta. Prvi Norvežan je šel na šestem mestu. Plasma je sledeč: 1. Vincenzo Demezz 56:25; 2. Jammaron 57:42; 3. A. Compagnoni 57:48; 4. S. Compagnoni (vsi Italija); 5. Berauer (Nemčija); 6. Bradahl (Norv.); 7. Baur; 8. Soalet (oba Italija); 9. Bach in 10. Lochbihler (oba Nemčija).

V slalomu 'dam je plasma takšen: 1. Cranz (Nemčija) 2:09.9 (druga vožnja 1:03.7); 2. Nilsson (Sved.) 2:13.2 (prva vožnja 1:04.8); 3. Hoserer (Nemčija); 4. Steuri (Švica).

s. V jugoslovanski nogometni zvezi je po stanju z dne 31. XII. 1938 včlanjenih 684 klubov. Tekom leta 1938. jih je pristopilo 71, izstopilo pa 52.

s. Tikan Pavlovič, državni prvak v poltežki kategoriji, je v Osluju premagal po točkah Josipa Zupana iz Zagreba.

s. Schmeling bo še enkrat poskusil osvojiti naslov svetovnega prvaka v boksanju. Včeraj se je ukrcal za potovanje v Ameriko.

s. Budge—Vines 10:6. V New Yorku je Vines zopet enkrat porazil Budgea 6:0, 11:9. Celotno stanje je 10:6 za Budgea.

Sah

Pirc zmagal v nizozemskem turnirju šestorice

V 4. kolu so bile prekinjene vse partije. Zaključno 5. kolo so mojstri igrali v Utrechtu. V tem kolu se je Pirc srečal z Mulliwikom. Partija je bila po 43. potezi prekinjena v dobljeni poziciji za Pira. Van Tol je premagal Koka, Cortiever pa Scheltinga.

Stanje po zadnjem kolu: Cortiever 3½, Pirc 3 (2), van Tol 2½ (1), Schelting 2 (1), Kok 1 in Mulliwik 0 (2). Obe preki-

njeni partiji sta za Pira dobljeni, tako da je naš vele mojster zmagovalac turnirja.

Bogoljubov — Eliskases

13. partija matcha je potekala zelo dramatično, ko se je zmaga nagibala zdaj na to zdaj na drugo stran. Precizna igra končena pa je naposled dala samo remis. Stanje: Eliskases 6½, Bogoljubov 4½; 2 partiji sta še vedno prekinjeni.

Szabo — Landau

V Utrechtu sta mojstra odigrala 5. partijo zanimivega matcha. Landau je v Katalonski otvoritvi prislil zmagovalca iz Hastingsa k predaji. Stanje matcha je naslednje: Szabo 2, Landau 2, 1 prekinjena partija.

KLUBSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Včeraj se je v mariborski skupini nadaljevalo tekmovanje za klubsko prvenstvo Slovenije. Mariborski šahovski klub je premagal I. moštvo SK Železničarja v razmerju 7:1; Železničar pa šahovski odsek UJNZB 5:3.

Mednarodni šahovski turnir v Moskvi

V 14. kolu sta bili odigrani samo dve partiji. Bjelajevenc je porazil Tohuša, Makaganov in Romanovski sta remizirala. Med prekinjenimi igrami ima Keres izgubljeno partijo proti Bondarevskemu.

Tudi v 15. kolu sta bili odigrani samo 2 partiji. Keres je s krasnim napadom premagal Smislova, Ragozin pa je porazil Tohuša. Ostale partije so bile prekinjene. Panov je zaradi resne bolezni izstopil iz turnirja.

V 16. kolu pa je bila prekinjena samo 1 partija. Kan je premagal Bondarevskega, Ragozin Romanovskega, Flor Alatorceva in Konstantinopolski Keresa. Keres je tako izgubil sedaj vse izgleda za prva mesta, saj svojega slabega položaja ne more več popraviti, ker je turnir že pred zaključkom. Remis so končale partije: Smislov:Rabinovič, Makaganov:Lilienthal in Bjelajevenc:Levenfiš, dočim je bila partija Goglidze:Reshevski prekinjena.

Stanje po 16. kolu: Ragozin 8 (3), Makaganov 8 (2), Flor 7½ (5), Lilienthal, Kan in Bjelajevenc 7½ (3), Rabinovič 7 (3), Smislov 6½ (4), Keres in Alatorcev 6½ (3), Konstantinopolski 6 (4), Levenfiš 5½ (5), Tohuš 5½, Romanovski 5 (2), Goglidze 4½ (4), Reshevski 4 (9), Bondarevski 2½ (6).

KRIŽANKA štev. 18.

Vodovarstvo: Pitagora, oda, Ema, limona, ila; oral, narava, ave, op, za Efez, ido, Alah, Java, Iva, Ana, oji, Alabama. Navpično: Polinezija, idila, Adana, Tamara, oval, ave, Genovefa, Ob, omara, Elija, Ra, Ezav, klop, Hana.

ELAINE HAMILTON

ZECENA SMRT

DETEKTIVSKI ROMAN

»Slutim, da ste iz Scotland Yarda. gospod.«

Reynolds je potrdil. Zmeraj je cenil bistre glave, ki dobro uživajo.

»Povejte mi vse, kar veste o Ardeenu. Točne in resnične podrobnosti, seveda.«

»Kako se imenujete?«

»Ellis, gospod. — Ardeen je bil tukaj deset dni. Pisem zanj ni bilo, toda morebiti je dobival pošto v svojo banko ali kam drugam, dokler ni vedel, ali mu bo v Beofroyu ugajalo. Mislim, da obiskov sploh ni imel, ampak to je velik in obljuden hotel; ljudje so lahko hodili naravnost v njegovo sobo, ne da bi bil moral o tem vedeti kdorkoli izmed osebja. Njegova soba je v drugem nadstropju.«

»Rad bi jo videl.«

Številka 257 je bila docela taka kakor vse hotelske sobe tega razreda. Razen pohištva je bilo tam prav malo, samo Ardeenova obleka in druge potrebščine. Bila sta dva kovčeka za obleko in velik potovalni kovček. Nič ni bilo zaklenjeno, toda ni bilo nobenih lstin, niti pisem ne v kovčeh, ne v obleki.

»Slepa ulica,« je rekel Reynolds razo-

čaran.

»Morda bi vam lahko koristila sobarica, gospod?« je vprašal postrežljivo Ellis.

»To je dobra misel. Pozovnite ji Zaprite vrata in jo pustite, naj odpre s svojim ključem.«

Prav kmalu je nekdo potrkal in na in-spektorjevo »Dalje!« je vstopila sobarica.

»Dobro jutro, gospod — želi...« je začela in presenečena obstala pred mizama, ki sta stala pred njo. Hitro se je ozrla na neuporabljeno posteljo. »Kako? Kje je ta gospod? Misliš, da je po zvonil zavoljo zajtrka. Ali je ta soba iznova najeta, gospod Ellis?«

»Je vse v redu,« ji je rekel uslužbenec.

»Tale gospod bi rad dal nekaj vprašanj o številki 257. — Osebe ponavadi pozna goste samo po številkah njihovih sob, gospod,« je razlagal Reynolds.

»Razumem. — Obkorej je običajno vstajala številka 257?« je vprašal in-spektor dekle.

»Nikdar točno, gospod. Včasih zgodaj, včasih še pozneje, kakor je danes. Kadar

19

je pozvonil, sem morala priti in vprašati, kaj želi za zajtrk. Včasih je bil pokonci in je pisal pri mizi, ko sem vstopila.«

»Kakšen je bil?«

Dekle je premisljalo.

»Tako nekoliko rezek gospod — tako kakor »ne trpim nobenih nesmislov, veste? Pričakoval je od ljudi hitrost in poslušnost. Meni je bil všeč. Lepo je povedal, kaj je hotel, in nič več.«

»Ali je imel kdaj goste?« je nadaljeval Reynolds.

»Nikoli, gospod. Rekli mi je — in jaz sem morala naročiti to ostalim ženskam — naj se nikoli nihče ne pusti v njegovo sobo, če ni njega samega tam, sicer bo takoj zapustil hotel. Rekli je, da je v onem prvem hotelu prišel v njegovo sobo neki mož, ko njega ni bilo doma.«

»In ga nikoli ni prišel nihče obiskat?«

»Ne, gospod. To se pravi, prej ne, še danes jutraj, ampak ker sploh ni vstop...«

»Kdo je bil to in obkorej je bilo?« je naglo vprašal.

Sobarica je malo pomislila.

»Dama je bila, gospa. Čakajte — da! Ob četrta na deseti! Tako je bilo. Ravno sem trkala na številko 246, češ da je njena kopel pripravljena — ona se kopije vselej ob četrta na deset in zato vem, da je bilo to prav ob tem času.«

»Kakšna je bila ta dama?«

»Na hodniku ni nikoli preveč svetlo, gospod, in danes je meglen dan. Imela sem dosti dela in nisem preveč gledala; vem le, da je bila visoka in vsa v črnem in je imela črn pajčolan. Vprašala je, kje je številka 257, in jaz sem rekla: »V postelji in spi, mislim.« Dejala je, da ima nujno zadevo in mora iti k njemu. In ali bi ji jaz ne odprla.«

»Vi niste odprli, seveda?«

Dekle se je na široko zasmejala.

»Jaz gotovo ne. Jaz poznam svoje delo. Podajala mi je pol libre, toda jaz sem ji rekla: »Ako mi poveste svoje ime in počakate spodaj, povem to gospodu, ko bo pozvonil.« Ona pa ni odgovorila in je brez besede odšla.

»Ali je ne morete popisati?«

Dekle je zmajalo z glavo.

»Bole ne, kakor sem povedala, gospod. Sploh ne vem, ali bi jo še poznala. Pri tem neprestanem zvonjenju zvončkov iz vseh sob po vsem mojem hodniku je res nisem utegnla natančneje ogledati. — Ali me je ovadila morda ravnatelj ali kaj takega?« je boječje vprašalo dekle.

Ne, moja draga. Nič se ne bojte,« ji je prijazno rekel Reynolds. »Vidim, da ste poštono dekle. — Te sobe se ne sme nihče prav nič dotakniti, gospod Ellis. Prosim, ukrenite to pri ravnatelju.«

(Dalje.)

